T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2014 / 930
KARAR NO : 2014 / 975
KARAR TR : 17.11.2014

ÖZET: Trafik kazası sonucu sigortalı aracın uğradığı hasar bedelinin bir kısmını ödeyen sigorta şirketinin, zararın davalı idarece giderilmesi istemiyle açtığı rücuen tazminat davasının, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. Si. A.Ş.
Vekilleri : Av. S. U., Av. H. B.
Davalı : Karayolları Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. C. S.
İhbar Olunan
(Adli Yargıda):Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. S.Ç.

O L A Y : Davacı şirket vekili, dava dilekçesinde, 30.11.2011 günü saat 17.10 sularında, Derince Tünel Çıkışı İzmit istikametine giden 09 L 5696 plakalı aracın, sol şeritten seyri esnasında tünel çıkışına geldiğinde, sol lastiğinin mazgal üzerinden geçerken mazgal kapağının yerinden çıkmasıyla sürücünün direksiyon hakimiyetini kaybettiğini, aracın ön kısmı ile orta refüj üzerindeki elektrik direğine çarptığını; trafik kaza raporuna göre davalı idarenin, mazgal kapağını yerine sabitlememiş olduğundan bu kazada % 50 oranında kusurlu görüldüğünü; bu kazayı takiben, müvekkili sigorta şirketine …sayılı poliçe ile kasko sigortalı bulunan 41 AB 144 plakalı araç sürücü G.Ö.P. yönetiminde 09 L 5696 plakalı aracın arkasından tünel çıkışına yaklaşınca, 09 L 5696 pakalı aracın çarptığı direğin devrilmesi sonucunda hasara uğradığını; meydana gelen bu kaza ile ilk kazanın illiyet bakımından bir birine bağlı olduğunu; davalı idarenin, sigortalı araç yönünden de % 50 kusurlu olduğunu; yaptırılan ekspertiz sonucunda, sigortalı araçta 3.918,81 TL. Ilk hasar belirlendiğini, hasar bedelinin 06.01.2012 tarihinde sigorta sahibine tamamen ödendiğini; müvekkili sigorta şirketinin, sigorta sahibine hasar bedelini ödemekle, Türk Ticaret Kanununun 1301.maddesi gereğince sigortalının haklarına halef olduğunu; davalı İdarenin T.C.Anayasasının 125. maddesi gereğince hizmet kusurundan dolayı sorumlu ve zararı tazminle yükümlü bulunduğunu; davalı idareye % 50 kusuruna karşılık (3.14 TL. sovtaj bedelinin tenzilinden sonra 1.957.84 TL. ödemesi gerektiği 28.12.2011 tarihli yazı ile bildirilmişse de, davalı idarenin 18.1.2012 tarihli yazılarıyla istemlerini reddettiğini ifade ederek; 1.957,84 TL. alacaklarının, idareye başvuru tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikte tazmini istemiyle, Karayolları Genel Müdürlüğüne karşı, 16.3.2012 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

KOCAELİ 1.İDARE MAHKEMESİ:9.11.2012 gün ve E:2012/565, K:2012/1232 sayı ile, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun "Görevli ve Yetkili Mahkeme" başlıklı 110/1. maddesinde; işleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davalarının, adli yargıda görüleceği; zarar görenin kamu görevlisi olmasının, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemeyeceği; hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümlerinin uygulanacağının hüküm altına alındığı; dava dosyasının incelenmesinden, 30/11/2011 günü saat 17:10 sıralarında Derince Tünel Çıkışı İzmit istikametine seyreden 09 L 5696 plakalı aracın sol şeritten seyri esnasında tünel çıkışına geldiğinde, aracın sol lastiği mazgal üzerinden geçerken mazgal kapağının yerinden çıkmasıyla sürücünün direksiyon hakimiyetini kaybettiği ve aracın ön kısmı ile orta refüj üzerindeki elektrik direğine çarptığı, davacı şirketin sigortaladığı 41 AB 144 plakalı aracın da bu aracın arkasından tünel çıkışına yaklaşınca direğin devrilmesi sonucunda hasara uğradığı, trafik kazasının davalı idarenin bakım ve onarımı ile sorumluluğu altında bulunan yolda mazgal kapağının yerine sabitlenmediğinden idarenin hizmet kusuru sonucu gerçekleştiği ileri sürülerek, sigortalısına ödenen miktarın davalı idarenin kusuru oranında, 1.957,00-TL kısmının idareye başvuru tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığının anlaşıldığı; bu durumda; uyuşmazlığın maddi hasarlı trafik kazasının meydana geldiği yolun bakım ve onarım sorumluluğuna ilişkin olması ve 2918 Yasa hükümlerinin uygulanmak suretiyle çözümlenebilecek mahiyette bulunması nedeniyle, 2918 sayılı Yasa hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili uyuşmazlığın görüm ve çözümünün aynı Yasa'nın 110. maddesi hükmü uyarınca adliye mahkemelerine ait bulunduğu gerekçesiyle; davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş; yapılan itiraz Sakarya Bölge İdare Mahkemesinin 14.2.2013 gün ve E:2013/96, K:2013/185 sayılı kararıyla reddedilerek karar onanmış ve kesinleşmiştir.

Davacı şirket vekili bu kez, aynı maddi olay nedeniyle 2.345,93 TL'nin tazmini istemiyle, Karayolları Genel Müdürlüğüne karşı, 18.4.2013 tarihinde, adli yargı yerinde dava açmış; dava Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığına da ihbar olunmuştur.

ANKARA 3.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ:25.10.2013 gün ve E:2013/218, K:2013/608 sayı ile, davanın sigorta şirketi tarafından ödenen tazminatın davalıdan rücuen tahsili istemine ilişkin olduğu; 30.11.2011 günü davalı idarenin hizmet kusuru nedeniyle mazgal kapağının yerinden çıkması sonucu aracın elektrik direğine çarpması ve direğin devrilmesi sonucu diğer araçta meydana gelen hasarın davalı idareden rücuen tazmini istemiyle bu davanın açıldığı; davalı idarenin mazgal kapağını yerine sabitlememiş olması nedeniyle kusurlu olduğunun iddia edildiği; karayollarının yapımı, iyileştirilmesi, gerekli iyileştirmelerinin yapılmasının, Karayolları Genel Müdürlüğünün kamu hizmeti kapsamındaki görevleri arasında bulunduğu, bu görevin hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesinin hizmet kusuru niteliğinde olduğu; Karayolları Genel Müdürlüğünün bir kamu tüzel kişisi olduğu, eylem ve işlemlerinin de kamusal nitelikte olan kamu hizmeti kavramı çerçevesinde bulunduğu; istemin ileri sürülüş ve olayın gerçekleşme biçimine göre davanın Karayolları Genel Müdürlüğüne yöneltilmesinin nedeni, bu davalı tarafından bir plan çerçevesinde gerçekleştirilen işlemi sırasında yeterince özen gösterilmemesi sonucu zarara neden olunduğunun iddia edildiği; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasası'nın 2/1-b maddesi gereğince bu tür istemlerin tam yargı davası olarak idari yargı yerinde açılacak davada ileri sürülmesinin gerektiği gerekçesiyle; yargı yolu caiz olmadığından davanın usulden reddine karar vermiş; temyiz edilmesi üzerine bu karar, Yargıtay 17. Hukuk Dairesinin 12/05/2014 tarih ve E:2014/7518, K:2014/7481 sayılı kararı ile onanmak suretiyle kesinleşmiştir.

Davacı şirket vekili adli ve idari yargı yerlerince verilen görevsizlik kararları nedeniyle oluşan olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Nurdane TOPUZ, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Ayhan AKARSU ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 17.11.2014 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde davalı Karayolları Genel Müdürlüğü yönünden olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, dosya içerisinde idari yargı dosyasının onaylı örneği ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet Ali GÜMÜŞ'ün davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, sigortalı aracın uğradığı hasarı ödeyen sigorta şirketinin, zararın bir kısmının davalı idarece giderilmesi isteminden ibaret bulunan bir rücuen tazminat davasıdır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiş; aynı Kanunun, "Karayolları Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri" başlıklı 7. maddesinde; " Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yapım ve bakımdan sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırmak,

b) Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,

c) (Mülga: 17/10/1996 - 4199/47 md.)

d) Trafik ve araç tekniğine ait görüş bildirmek, karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,

e) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretlemek,

f) Trafik kazalarının oluş nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırmak, (1)

g) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında trafik güvenliğini ilgilendiren kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol dışı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya diğer kuruluşlarca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,

h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile işaretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırmak,

i) (Mülga: 3/5/2006 – 5495/4 md.)

j) (Değişik: 17/10/1996 - 4199/5 md.) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna teslim etmek,

k) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmaktır.

(Son fıkra Mülga : 28/3/1985 - 3176/16 md.)" hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren

6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; 30/11/2011 günü saat 17:10 sıralarında Derince Tünel Çıkışı İzmit istikametine seyreden 09 L 5696 plakalı aracın, sol şeritten seyri esnasında tünel çıkışına geldiğinde, aracın sol lastiği mazgal üzerinden geçerken mazgal kapağının yerinden çıkmasıyla sürücünün direksiyon hakimiyetini kaybettiği ve aracın ön kısmı ile orta refüj üzerindeki elektrik direğine çarptığı; davacı şirketin sigortaladığı 41 AB 144 plakalı aracın da bu aracın arkasından tünel çıkışına yaklaşınca, direğin devrilmesi sonucunda hasara uğradığı; trafik kazasının davalı idarenin bakım ve onarımı ile sorumluluğu altında bulunan yolda mazgal kapağının yerine sabitlenmediğinden idarenin hizmet kusuru sonucu gerçekleştiği ileri sürülerek, sigortalısına ödenen miktarın davalı idarenin kusuru oranındaki kısmının, idareye başvuru tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında " Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli olduğundan, Ankara 3.Asliye Hukuk Mahkemesi'nce verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 3.Asliye

Hukuk Mahkemesi'nin 25.10.2013 gün ve E:2013/218, K:2013/608 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 17.11.2014 gününde, Üye Eyüp Sabri BAYDAR'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR	Eyüp Sabri BAYDAR	Ali ÇOLAK	Nurdane TOPUZ

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali ÖĞÜŞ	Ayhan AKARSU	Mehmet AKBULUT